

est, possessorem rei alienæ teneri ad restituendum omnes fructus, præsertim si ex illis factus est ditior. De quo principio videri potest Covar., in regul. *Peccat.*, 3 p., in principio. Denique quia si hæreticus ipse fructus illos accepisset, essent obligati publicationi, et revendicationi fisci; ergo idem est de quocumque possessore, quia hæreticus, ut dixi, non potest majus jus illi conferre, quam ipse habet.

12. *Resolutio quoad fructus consumptos, bona vel mala fide.*— Difficultas vero est, quando fructus omnino sunt consumpti, et possidens bona non est ex illis factus ditior; tunc est distinctione utendum, ut dicti auctores notant; nam vel ille consumpsit bona fide, vel mala: si bona, nihil tenetur restituere juxta communem doctrinam de bonis alienis, de qua videri potest Covar., lib. 1 Var., cap. 3, n. 6 et 7; et ratio est, quia tunc nec obligatio restituendi nascitur ex re accepta, quia non extat; nec ex injusta acceptione, quia supponitur sine peccato consumpta. Igitur nec fiscus potest in eo casu fructus repetere, quia non potest ab alio exigere quod ille dare non tenetur. At vero si possessor consumpsit fructus mala fide, repeti possunt propter injustam acceptionem.

13. *Quid in hoc casu requiratur ad bonam vel malam fidem.*— *Verior responsio.*— Statim vero interrogandum occurrit, quando censendus sit aliquis habere bonam fidem, vel quid in hoc casu sufficiat, ut in mala fide constituatur. Nam Simanc., dicto tit. 9, num. 58, quem sequitur Vasquez, putat necessarium esse ad illam bonam fidem, ut possidens ignoret delictum hæretici, ac proinde, eo ipso quod scit tale delictum, et consequenter bona esse confiscata, constitui malæ fidei possessorem, ac proinde teneri ad restituendos fructus, etiamsi consumpti sint, et ex illis non sit factus ditior. Et potest hoc suaderi, quia supra diximus, hoc modo esse necessariam bonam fidem ad præscriptionem horum bonorum; ergo idem erit in præsentia. Nihilominus existimo scientiam delicti ejus, qui bona tradidit, non satis esse ad constituendum in mala fide possessorem talium bonorum, quantum ad præsentem casum attinet. Probat, quia ipsemet hæreticus bona fide possidet sua bona, quandiu contra ipsum non fertur sententia, etiamsi et sui delicti et confiscationis conscius sit; ergo etiam ille, cui donavit aut vendidit talia bona, bona fide possidet, etiamsi sciat delictum donantis aut vendentis. Probat, consequentia,

quia venditor transtulit in illum totum jus quod in talia bona habebat, et prout illud habebat; ergo transtulit jus possidendi usque ad sententiam; ergo jure possidet, ac proinde bona fide. Unde quod ad possessionem attinet, non dubito quin hoc sufficiat ad bonam fidem. Et consequenter de consumptione fructuum assero, si absque peccato fiat, bona fide fieri, etiamsi delictum alterius non ignoretur. Poterit autem fieri sine peccato, si non fiat in fraudem et detrimentum fisci, sed ad vitam sustentandam, vel ad aliam humanam commoditatem; tunc enim non facit injuriam fisco ille possessor bonæ fidei, cum jure suo utatur. Et hinc fit consequenter ut non teneatur restituere illos fructus, nec ratione injustæ acceptionis, cum non peccaverit contra justitiam talia bona consumendo, nec ratione rei acceptæ, quia non extant, ut supponitur. Secus vero esset si injuste et fraudulenter illos fructus dissiparet, nam tunc merito possent ab illo recuperari. Neque est simile de præscriptione; nam præscriptio est beneficium a lege concessum, et in præsentia materia specialiter factum est sub illa conditione, ut bene notavit Sancius, cap. 22, num. 41, et ideo non est extendenda illa conditio ad alios effectus, ad quos ex natura rei et ex vi justitiæ necessaria non est.

SECTIO V.

Quæ bona hæretici sub confiscatione comprehendantur.

De hoc puncto multa scribunt jurisperiti, moventes plures quæstiones, quæ vel ad materiam de dominio, vel ad forum tantum externum pertinent, quas summatim attingit Simanc., dicto tit. 9, per totum; et Anton. Gomez, lib. 3 Variar., cap. 4, et ex illis Vasquez, 1. 2, disput. 169 et sequentibus; et multo copiosius Sancius, dicto libro 2, a cap. 14, per multa; et Farinac., tota quæst. 190. Nos autem, et brevitati et utilitati consulentes, per breves regulas, et nonnullas illationes et exempla rem totam expediemus.

1. *Prima assertio.*— *Ejus ratio.*— *Confirmatur ex leg.* Si ademptis.— Dico ergo primo: quod attinet ad bonorum qualitatem vel quantitatem, nulla specialis conditio postulatur ad hujusmodi confiscationem, ita ut per se ad hæc bona potius quam ad illa limitetur, sed simpliciter omnia bona confiscantur, sive sint immobilia, sive mobilia, aut se moventia, aut

jura, vel actiones. Ita docent omnes auctores. Et ratio est, quia licet de his bonis, quando cum aliquo addito in lege vel in testamento nominantur, verum sit quod ratione additi fieri solet limitatio, ut si quis testamento leget bona mobilia, non mandat immobilia, vel e contrario, nihilominus quando lex absolute disponit de bonis sine limitatione, omnia bona comprehendit. Quod quidem fiet expressius, si signum distributivum, *omnia*, addatur; in rigore tamen sufficet, si indefinite de bonis loquatur; tum quia non est major ratio de his quam de illis bonis, et ideo ut dispositio legis sit certa, sicut esse debet, necesse est ut omnia comprehendat; tum etiam quia in sermone doctrinali vel dispositivo, indefinitum æquivaleret universali. At vero in præsentia materia bona hæreticorum absolute confiscantur, in dicto cap. *Cum secundum leges*, et in legibus quæ in ipso allegantur, vel eodem modo, vel interdum etiam addita distributione fit confiscatio; ergo simpliciter extenditur ad omnia bona. Et confirmari hoc potest ex lege *Si ademptis*, c. de Sententiam passis, in qua dicitur, ablati bonis per sententiam, auferri etiam actiones, ac proinde actiones sub bonis comprehendendi; eadem ergo ratio est de qualibet alia bonorum specie.

2. *Secunda assertio.*— *Ostenditur ratione.*— *Declaratur exemplis.*— Dico secundo: ex parte hæretici habentis talia bona, necessarium est ut tempore delicti fuerint sua, propriumque jus in illa habuerit, vel saltem ut post delictum et ante sententiam illa dicto modo obtinuerit. In hoc etiam omnes conveniunt. Et ratio clara est, quia lex non confiscat bona aliena, sed propria ejus qui delinquit; ergo quæ talia non fuerint, non confiscantur. Dicitur est etiam supra confiscationem non extendi ad bona acquirenda post sententiam, comprehendere autem totum tempus a commisso crimine usque ad sententiam; ergo intra illud necesse est et sufficit, quod bona fuerint ipsius hæretici propria. Deinde declaratur nonnullis exemplis: nam si hæreticus ante commissum crimen, absolute et simpliciter donavit aliquid de bonis suis alteri, quamvis postea incidat in hæresim, illud non confiscatur, quia jam non est in bonis ejus, et quod fuerit parum refert. Dixi autem, *si absolute et simpliciter donavit*, quia si donatio facta sit tantum sub conditione, et conditio non fuit impleta ante delictum, quamvis postea impleatur, bona sic donata confiscata manent, quia donatio sub conditione non est donatio

simpliciter, nec transfert dominium, ut constat ex l. 1, ff. de Donat., donec impleatur conditio; per hæresim autem ablata est potestas transferendi dominium absolutum, et a confiscatione liberum, et ideo confiscatio circa talia bona locum habet. Idem est si donatio facta fuit non simpliciter inter vivos, sed causa mortis; nam illa etiam non est perfecta donatio, nec transfert dominium, imo revocari semper potest ante mortem; et ideo sic donata sub donatis sub conditione comprehenduntur, et post mortem hæretici, etiam a fisco repetuntur. Ita Simancas, numer. 9; Farinacius, dicta quæstione 190, paragr. 1, numero duodecimo, et alii, et sumitur ex leg. 1, cum multis aliis de Donationibus causa mortis. Et ex dicendis amplius hoc confirmabitur.

3. *Tertia assertio fere communis.*— *Huic assertioni repugnat Sanc.*— *Impugnatur, et satisfi illius fundamento.*— Dico tertio: omnia bona quæ transferri possunt ad hæredes extraneos cadunt sub confiscationem. Ita docet Julius Clarus, in Paragr. ult., quæst. 79, num. 7, et ibi alios refert, imo fere omnes auctores hac regula utuntur. Et ratio ejus est, quia potestas transferendi bona ad quoscumque hæredes, etiam extraneos, est signum absoluti domini et proprietatis talium bonorum; dictum est autem omnia bona propria hæretici confiscari; ergo confiscantur omnia, de quibus testari potest. Hanc vero regulam affirmativam aliqui non admittunt, quos refert et sequitur Sanc., d. c. 14, n. 5. Fundatur, quia fiscus non est hæres; ergo non fit bonum argumentum ab hærede ad fiscum, quia a diversis non fit illatio. Sed nihilominus reliqui Doctores citati, et citandi passim, illa regula utuntur, et non est facile assignare exempla in quibus deficiat, neque dicti auctores aliquod inducunt. Ratio etiam a nobis facta mihi videtur efficax, et illa facile solvitur ratio in contrarium facta; nam licet fiscus non sit hæres, potest æquipollere et quasi adæquate substitui loco hæredis. Et quamvis a diversis, ut diversa sunt, non fiat illatio, tamen, ut in aliquo conveniunt, fieri potest; vel, licet non fiat per locum intrinsecum, ut aiunt, id est, ut a causa vel ab effectu, potest fieri per locum aliquem extrinsecum; et ita fit in præsentia quasi a signo, quia potestas transferendi in hæredem extraneum est signum sufficientis domini et proprietatis circa talem rem, ut propterea sub confiscationem cadat; denique quia alias nec regula negativa esset admittenda, quia etiam in illa inter eadem fit illatio; consequens au-

tem ab illis auctoribus non admittitur, ut jam videbimus.

4. *Quarta assertio. — Limitatur assertio.* — Dico ergo quarto: bona quæ non transferuntur ad hæredes extraneos, non confiscantur. Ita docet Julius Clarus, ubi supra, et admittunt Sanc., et alii quos allegat. Et optime Gigas, in tract. de Crim. læs. majest., tit. de Pœnis ejusd. crim., q. 5 et 6; et Penna in Director., 3 p., comment. 161; Farin., de Hæres., q. 190. Et ratio est supra assignata, et cum proportionem applicata; quia defectus potestatis transferendi talia bona in extraneos est signum carentiæ domini vel limitationis, vel conditionis, sub qua data sunt illa bona, ut non possint ad extraneos transire; cum ergo fiscus extraneus sit, etiam non possunt ad illum transire, quia non potest confiscare bona, nisi quatenus illius sunt qui delictum commisit. Ex hac vero ratione colligo declarationem regulæ necessario adhibendam, scilicet, intelligendam esse de confiscatione perpetua, seu quæ duret etiam post mortem hæretici, quia sæpe bona, quæ in morte non possunt transferri in hæredem, quando vita durat, possunt alteri donari, vel quoad possessionem et usum, vel etiam quoad usum fructuum. Et tunc poterunt eadem bona tali modo confiscari quoad illos effectus; et de facto applicantur fisco, quando hæreticus vivit, licet post mortem ejus hæredibus reddenda sint. Et ita docent dicti auctores in aliquibus exemplis, quorum nonnulla statim attingemus. Ratio vero efficax est, quia illa bona, durante vita, sunt hæretici, et pro eadem vita possunt transferri in extraneum per voluntatem ejusdem hæretici; ergo quavis fiscus sit extraneus, transferentur in ipsum pro eadem vita, virtute legis.

5. *Objectio diluitur.* — Dices: jura personalia non confiscantur ullo modo, quia cum persona extinguuntur, ut est communis sententia, quam refert et sequitur Sancius, dicto cap. 14, num. 6; ergo etiam illa bona, quæ tantum ad vitam durant, nullo modo confiscabuntur, quia etiam personalia sunt. Respondedo duobus modis posse jura vel bona dici personalia: primo, quia huic personæ tantum committuntur, ut per se ipsam, et non per aliam, tali re aut jure uti vel frui possit. Hujusmodi est jus eligendi, quando tali personæ confertur, ita ut industria vel dignitas ejus postuletur; item jus habitandi in hac domo soli personæ concessum. Et de his et similibus verum est quod in antecedenti assumitur, nam talia jura non confiscantur. Et ratio est

eadem proportionaliter, quia talia jura neque in morte, neque in vita possunt in extraneam personam transferri. Alia vero sunt bona vel jura, quæ, licet personalia dici possint, quia cum persona finiuntur, non tamen ita adhærent personæ, quin illa vivente possint aliis donari, et hæc dicimus posse cadere sub confiscationem (nisi aliud obstet,) pro vita delinquentis. Unde ad tollendam æquivocationem possunt hæc vocari bona vel jura vitalia, ut ab aliis pure personalibus distinguantur.

6. *Assertio variis casibus explanatur.* — Quinto, addendum est quædam esse bona quæ, licet ab hæreticis in pœnam auferantur, non tamen proprie confiscantur, quia non applicantur fisco, sed vel extinguuntur, vel ad legitimum et quasi necessarium successorem transeunt. Per quam regulam declarantur præcedentes quoad aliquos particulares casus. Primus esse potest, quem modo attingimus de jure pure personalibus, ut est, verbi gratia, jus eligendi; nam illo privatur hæreticus, non per confiscationem, sed per extinctionem, seu ablationem. Secundus sit de dominio, quod aliquis habet in servum suum, nam per hæresim perdit illud; servus tamen non confiscatur, sed omnino fit liber, quod in favorem libertatis concessum est in l. *Manichæos*, Cod. de Hæret., et in cap. ult. extra. de Hæret., quod in eundem favorem ampliatur, ut licet hæreticus convertatur, et ex misericordia alia bona ei restituantur, servus maneat liber; quia libertas semel recuperata non perditur sine nova culpa, ut bene declarat Simanc., in tit. *Servus*, n. 9, de quo casu latius disputant Molin., de Just., disp. 40; Sanc., lib. 2 Decal., c. 24, a num. 9. Tertius casus est de jure patronatus, nam ordinarie transfertur cum bonis, seu hæreditate cui adhæret; nihilominus tamen quando bona confiscantur quibus jus patronatus adhærebat, non transit cum illis, nec confiscatur, sed extinguitur in favorem Ecclesiæ, ut ab illo onere libera maneat. Quod licet expresso jure non habeatur, consuetudine ita receptum esse citati in n. 4 tradunt, et specialiter videri potest Lambertin., de Jure patronat., lib. 3, quæst. 8, per varios articulos; et Farinac. supra, a num. 24. Quartum exemplum addere possumus de pensionibus ecclesiasticis, de quibus fere nihil scriptum invenio in auctoribus qui de confiscatione scripserunt; novissime prodiit Garcia, de Benefic., part. 11, c. 10, a n. 77; et Sancius, lib. 2 Decalog., c. 28, n. 36, qui aliqua attingere. Ego vero, ex principiis supra positis,

distinctione quadam utendum censeo; nam de pensionibus loqui possumus, vel quoad fructus decursos vel obtentos ante sententiam, vel quoad obtinendos post sententiam. De prioribus dicendum est confiscari, quia jam sunt bona propria ipsius hæretici, vel, si illa nondum obtinuit, jam proprium jus in illa acquisivit; sicut etiam fructus beneficiorum jam acquisiti confiscantur, ut supra dictum est, et docent omnes. At vero quoad fructus acquirendos post sententiam, non confiscatur pensio, neque etiam fructus cedunt in utilitatem hæretici, quando vivit, etiamsi absolutus sit, sed pensio ipsa extinguitur; nam licet proprie et in rigore beneficium non sit, in hoc æquiparatur beneficio, et sub illo nomine comprehenditur in favorem fidei, ut latius ostendit Gigas, de Pension., q. 52, n. 4, et q. 94, num. 7.

7. *Assertio, confiscationem non fieri in damnatum tertii.* — Ultimo ex dictis notari potest alia regula generalis in hac materia observanda, et ad definiendos plures casus applicanda: scilicet, confiscationem bonorum hæretici ita esse faciendam, ut in damnatum alterius tertii innocentis *per se* non cedat. Ita docent auctores allegati, præsertim Simanc., dicto tit. 9, num. 64, et latius Matienço, in lib. 5 Novæ recopilat., tit. 9, lege 10. Et ratio sumitur ex lege *Sancimus*, Cod. de Pœnis, quia delicta suos tenent et ligant auctores; nec ratio patitur ut noceant innocentibus, illos suis bonis privando. Et hinc est ut, si bona confiscata habeant reale onus ad solvendam alteri pensionem, cum illo onere transeant ad fiscum, ita ut ipse illam solvere teneatur, ut in superioribus tactum est, et specialiter declarant Simanc. supra, num. 8; intelligitur autem hæc assertio, ut in ea insinuavi, per se loquendo, et ut ita dicam, immediate; nam remote, et quasi per accidens, non est inconveniens quod confiscatio bonorum unius delinquentis cedat in incommodum aliorum, qui non peccaverunt, ut confiscatio bonorum patris cedit in incommodum filiorum; tamen quia illi non erant domini, nec habebant immediatum jus, sed remotum, vel potius quamdam spem talium bonorum, ideo illud non reputatur inconveniens; nam propter multas alias causas, contingit ut filii veniant in egestatem propter culpam et negligentiam parentum. Et aliis exemplis statim subjiciendis id declarari potest.

8. *Quid si tertius sit conjux.* — Ex his ergo generalibus principiis definiendæ sunt omnes

speciales quæstiones, quæ a dictis auctoribus tractantur, quarum pauca et præcipua exempla breviter et quasi remissive attingam, ut inde possit unusquisque ad alias similes quæstiones dicta principia applicare. Primum exemplum sit de bonis mariti et uxoris: nam, licet inter eos communiter possideantur, nihilominus quisque habet sua propria bona; et ideo si uxor sit hæretica, confiscantur ejus bona, non mariti, et e contrario, propter regulam positam. Et in hoc conveniunt omnes. Explicare autem quæ sint bona propria uxoris, quæve mariti, non est hujus loci, sed ad materiam de matrimonio pertinet, in qua videri possunt Sancius, et Anton. Gomez, in l. 77 Tauri, et Summistæ omnes, et alii jurisperiti, qui a dictis allegantur. Quia vero inter virum et uxorem possunt donationes fieri, sciendum est, si conjux, cui facta est ab altero donatio, in hæresim incidat, priusquam donans moriatur, illa bona donata non confiscari, juxta superius dicta, quia illa donatio non est firma, neque habet effectum usque ad mortem donantis, cap. ultim., de Donat. inter vir. et uxor., et l. *Cum hic status*, § *Si donator*, ff. eodem tit. Et eadem ratione, si donator incidat in hæresim, licet postea moriatur ante condemnationem, donatio non tenet, et bona confiscantur, quia post delictum non potest hæreticus donationem confirmare, juxta l. *Si maritus uxoris*, ff. de Donat. inter virum et uxorem.

9. *Quid si fuerit filius aut pater.* — *Quid de bonis profectitiis.* — Secundum exemplum sit de bonis filiorum existentium sub potestate patris; habent enim quædam bona propria, quæ vocantur castrensia, et quasi castrensia, et adventitia, quibus addi solent profectitia; inter quæ hæc est differentia, quod bona castrensia et quasi castrensia sunt propria filii quoad dominium et usum fructuum, et ideo talia bona non confiscantur propter hæresim patris, confiscantur autem propter hæresim filii. In bonis autem adventitiis, habet filius dominium, et pater usum fructuum, et ideo si pater sit hæreticus, amittit quidem usum fructuum, sed ille non confiscatur, sed consolidatur cum dominio filii, quia pater per hæresim amisit jus patriæ potestatis, quod in filium habebat, et ratione cujus habebat usum fructuum; unde quia illud jus non transit in fiscum, ideo neque ille usus fructuum fisco adjudicatur. Et eadem ratione, si filius sit hæreticus, illa bona confiscantur quoad dominium, quia erat delinquentis, atque etiam

quoad usum fructuum, quia etiam per hæresim filii dissolvitur patria potestas, § *Cum autem*, Institut., *Quibus modis jus patrie potestatis amittatur*, et in his omnes conveniunt. De profectitiis autem bonis invenio Gabrielem, in 4, dist. 15, quæst. 3, art. 3, dubio 2 proposit. 5, dicentem talia bona non confiscari propter crimen patris; quod etiam sequitur Sancius supra, cap. 16, a num. 2, referens plures juristas. Veriorem tamen credo oppositam sententiam, quam tuetur Simanc., de Cathol. Institut., tit. 9; Caldas, in leg. Si curatorem, verbo *Læsis*, numer. 19, in fine, Cod. de Re integra restituenda; Quemada, quæstion. 19, num. 1 et sequentibus, et alii juristæ, quos allegat et sequitur Farinac., dicta quæst. 190, num. 15. Consentiant Theologi communiter, Azor, tom. 1, lib. 5, cap. 7, quæst. 8; Vasquez, 1. 2, disp. 169, cap. 1, num. 10, et in opuscul. de Testament., cap. 9, num. 111; Lorca 2. 2, disputat. 46, membr. 1, num. 5; et probatur, quia talia bona sunt propria patris quoad dominium et usum fructuum; ergo per hæresim amittit illa tanquam sua. Item legitima filii confiscatur, quia non est sua, sed patris, dum vivit, ut recte Simanc., num. 79 et 80; ergo et bona profectitia propter eandem rationem. Unde e contrario per lapsum filii talia bona non confiscantur, ut etiam cum multis tradit Sanc. supra, cap. 15, num. 17.

10. *Quid si fuerit donatum aliquid heretico sub conditione.* — Tertium exemplum est de bonis heretico donatis sub conditione; nam si conditio impleta sit ante delictum commissum, bona illa confiscantur, quia donatio fuit consummata; si vero conditio non fuit impleta, sunt opiniones. Distinguendum tamen censeo inter conditionem casualem, et potestativam, ad quas potest reduci mista. Quæ distinctio traditur in l. unica, paragr. *Si autem aliqui*, C. de Caducis tollendis, et sufficienter explicatur a Molina, de Justit., disp. 177 et 206. Si ergo conditio fuit casualis, jus ad illa bona transit in fiscum sub eadem conditione. Si vero sit potestativa, aut est talis quæ non possit per fiscum impleri, et tunc bona non confiscantur, quia donatio non potest ad effectum pervenire. Si autem conditio possit impleri per fiscum, et ipse velit illud onus subire, tunc confiscatio sub eadem conditione tenebit. Et hoc cum proportionem ad mistam conditionem applicandum est. De quo puncto præter citatos videri possunt Covarr., in Pract., cap. 39, num. 2, addita resolutione quam in fine capituli ponit; Anton. Gomez, in l. 4 Tau-

ri, num. 4, et in 2 Variar., cap. 12, num. 6; et Simancas, titul. 9, num. 11.

11. *Quid si fuerit legatum aliquid heretico.* — *Quid si fuerit dominus directus bonorum, quorum fructus percipiebat hereticus.* — Quartum exemplum sit de hæreditate, seu bonis testamento relictis, quæ post crimen commissum deferuntur; nam talia bona non confiscantur propter peccatum ejus cui relicta erant, quia jam est incapax talis hæreditatis, juxta l. *Manichæos*, C. de Hæret., et consequenter non fiunt illius, ac propterea non confiscantur. Ita Simanc., num. 124, et videri potest Covar., lib. 1 Variar., cap. 8, et lib. 2, cap. 17; et Farinac., dicta quæst. 190, a num. 94. Quintum exemplum est de emphyteusi, nam si emphyteuta incidat in hæresim, non confiscantur talia bona quoad proprietatem, quia quoad illam non sunt ejus; quoad fructum autem seu dominium utile confiscantur pro vita delinquentis. Estque hæc regula generalis de quocumque usufructu ad vitam, nisi titulus ejus per delictum extinguatur, ut supra tactum est. Et hoc ipsum ampliari potest ad bona feudalia, nam in illa non cadit confiscatio perpetua quoad dominium directum, propter eandem rationem; confiscari autem possunt pro vita delinquentis, si fiscus valeat, et velit omnia onera feudi sustinere. De quibus punctis, præter Simancam supra, num. 19 et 97, videri possunt Penna, 3 part. Directorii, commentar. 161; et Gigas, dicto tractatu de Crimine læsæ majestatis, titul. 9, de Pœnis ejus, quæst. 5 et 6; Farinacius, supra, a num. 59.

12. *Quid si fuerit successor majoratus heretici.* — Postremo ex eisdem principiis definienda est quæstio de bonis primogenituræ, seu majoratus, an confiscentur propter hæresim ultimi possessoris. In quo puncto solet distinctio adhiberi de variis generibus majoratum, et diverso etiam modo de illis loqui, ut videre licet in Simanc., dicto tit. 9, num. 252 et sequentibus. Existimo tamen in hac materia, et quantum ad hæresim pertinet, pro generali regula constitui posse, bona majoratum non confiscari quoad proprietatem, seu confiscatione perpetua. Ita communiter Doctores: Castro, lib. 2 de Justa Hæret. punit., c. 2; Molina, lib. 4 de Primogeniis, cap. 11, n. 21; Vasquez 1. 2, disp. 169, cap. 4; Farinac., dicta quæst. 190, paragr. 5, num. 60, et alii. Ratio imprimis sumitur ex illo principio, quod bona quæ non transeunt ad hæredes extraneos, non confiscantur; majo-

ratus autem non transit ad hæredem extraneum, ut constat. Deinde est ratio a priori, quia primogenitus, seu primo vocatus non succedit ex voluntate ultimi possessoris, sed ex voluntate primi instituentis, cui non potest nocere delictum successoris, nec pœna confiscationis illi imposita. Nihilominus tamen possunt hæc bona confiscari quoad usum fructuum pro vita delinquentis, propter rationes contrarias, quia hoc modo transferri possunt hæc bona in extraneum quoad usum fructuum, et pro sola vita possidentis. Item quia hoc non derogat voluntati primi instituentis. Unde quoad hanc partem addenda est limitatio, nisi in ipsa institutione addita fuerit clausula privans possessorem dominio et usu talium bonorum, ipso facto quod tale delictum commiserit, vel, ut addi solet, eo ipso quod decreverit vel tractaverit de illo committendo; nam instituens potuit hoc modo, et non aliter sua bona disponere, et ideo voluntas ejus servanda est. Sed de tota hac quæstione videri possunt Molina, de Primogeniis, lib. 4, c. 11; Azor, part. 1, lib. 8, c. 12; Sanchez, lib. 2 Decalog., capite 18, per totum; Vasquez, 1. 2, disput. 179, cap. 4.

SECTIO VI.

Utrum pœna confiscationis etiam reges et supremos principes comprehendat.

1. *Prima ratio dubitandi tripliciter.* — *Secunda ratio.* — Explicata pœna confiscationis ejusque materia, solum superest dicendum de personis quibus imponitur; et quoniam de cæteris nulla est difficultas, solum de principibus supremis temporalibus aliquid dicendum superest. Est enim in illis duplex ratio dubitandi. Una est ex parte talium personarum, quia cum sint supremi, nulli subjiciuntur in temporalibus; ergo nec possunt puniri in temporalibus bonis. Et deinde, licet possint, non videntur comprehendi sub legibus confiscationem imponentibus; tum quia non loquuntur de his personis in speciali, sed tantum in generali; sub generali autem sermone non videntur comprehendi quæ tam specialia sunt; tum etiam quia leges imponentes confiscationem vel sunt civiles, quæ non comprehendunt auctores quoad pœnas, vel est canonica, quæ vel solum approbat illas leges, vel loquitur ad instar earum, ut dictum cap. *Cum secundum leges*, in quo potestates civiles

prohibentur exequi confiscationem, donec sententia proferatur. Unde colligi videtur non loqui de bonis ipsarum potestatum, seu principum. Et inde potest etiam novum argumentum fieri, quia hæc bona ex vi illius textus confiscantur fisco regio; ergo confiscatio non potest cadere in bona ipsius regis, etiam si hereticus sit. Altera ratio dubitandi sumitur ex parte ipsorum bonorum, quia regnum inter majoratus computatur, et majoris privilegii et immunitatis esse censetur, quam omnia privata primogenia; ergo est exemptum ab omni confiscatione, non solum perpetua, sed etiam quoad vitam possidentis, quia quamvis constare non possit de clausula, quam attigimus in fine sectionis præcedentis, quia regni institutio et modus ejus immemorialis est, nihilominus præsumitur facta optimo et magis favorabili modo; ergo talia bona nullo modo sunt confiscabilia, multo magis quam ceteri majoratus.

2. *Circa primum punctum.* — *Prima assertio affirmans, de possibili.* — In his rationibus duo puncta tanguntur: unum de personis, aliud de bonis. Circa primum, dicendum est primo reges et principes temporales, quantumvis supremos, posse hæc pœna puniri. Hæc assertio satis constat ex dictis supra, disp. 20, sect. 3, ubi in generali ostendi, reges posse ab Ecclesia puniri propter hæresim, non tantum pœna spirituali, sed etiam temporalis, quod ex professo etiam tractavi in *Defension.*, lib. 3, cap. 22; et videri etiam potest Bellarmin., contra Barclaium. Illo autem principio supposito, nulla ratio specialis in confiscatione reperitur, propter quam his etiam personis imponi non possit; quia et pœna ipsa proportionata est delicto, et isti principes habere possunt bona, quibus privari possunt, et sæpe ita expedit, ut minus potentes fiant ad nocendum Ecclesiæ.

3. *Secunda assertio, de facto.* — *Ad primum et secundum argumentum in prima ratione dubitandi.* — Secundo, dicendum est, etiam de facto comprehendi sub legibus canonicis hanc pœnam imponentibus. Probari potest primo a simili, seu a paritate rationis, ex cap. *Eacommunicamus*, 1, § *Moneantur*, et cap. ult. extra de Hæret., ubi similes vel æquivalentes pœnæ principibus laicis imponuntur propter hæresim, vel participationem ejus. Secundo probatur ex dicto cap. *Cum secundum leges*; nam generaliter loquitur, et licet adducat in exemplum leges civiles, ut ostendat hanc pœnam esse proportionatam de-